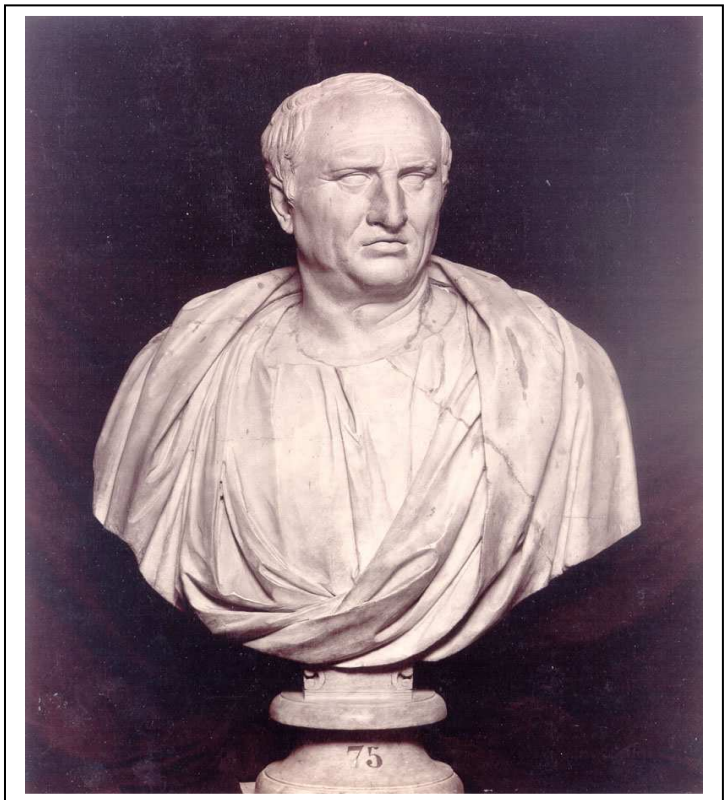

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013

Επιμέλεια:
Ομάδα Φιλολόγων
Ωθησης

Τετάρτη, 29 Μαΐου 2013
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

Quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.

Μονάδες 40

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφυλίους πολέμους, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους, ώστε, ακόμη και αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται να είναι από ανάγκη. Γιατί οι εκβάσεις των εμφυλίων πολέμων είναι τέτοιες πάντοτε, ώστε όχι μόνο να γίνονται αυτά τα οποία θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη ώστε να κάνει ο νικητής το χατίρι αυτών, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο φαύλοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι έγινε αυτό σκληρά και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω ότι, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, κανείς δε θα είναι τόσο ανόητος, που (ώστε) να μη βλέπει ότι έγινε συνωμοσία, κανείς τόσο φαύλος, που (ώστε) να μην το ομολογήσει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

bellis civilibus:	την αιτιατική ενικού
miserius:	τον αντίστοιχο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
ipsa:	την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος
victores:	την αφαιρετική πληθυντικού
ferociores:	την αφαιρετική ενικού στον θετικό βαθμό στο ίδιο γένος
tales (το πρώτο του κειμένου):	τη γενική ενικού στο ίδιο γένος
exitus:	την αφαιρετική ενικού
iis:	τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
auxilio:	την αιτιατική ενικού
auctoritatem:	ονομαστική ενικού
multi:	το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό
hunc:	τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος
castra:	τη γενική πληθυντικού
stultum:	τον αντίστοιχο τύπο στο θηλυκό γένος

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

bellis civilibus:	bellum civile
miserius:	miserrimum
ipsa:	ipsum
victores:	victoribus
ferociores:	feroci
tales (το πρώτο του κειμένου):	talis
exitus:	exitu
iis:	earum
auxilio:	auxilium
auctoritatem:	auctoritas
multi:	plus
hunc:	huic
castra:	castrorum
stultum:	stultam

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.

Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

reddit:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
sint:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
cogantur:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
fiant:	το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους
velit:	το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
obsequatur:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα
parta sit:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ενεργητική φωνή
animadvertissem:	το σουπίνο και στους δύο τύπους
dicerent:	τον αντίστοιχο τύπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
intellego:	το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
pervenerit:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού
intendit:	το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
videat:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
fateatur:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

reddit:	reddidisti
sint:	sunto
cogantur:	cogeretur
fiant:	faciendum
velit:	vult
obsequatur:	obsequentur
parta sit:	peperisti
animadvertissem:	animadversum (αιτιατ.) animadversu (αφαιρ.)
dicerent:	dixerint
intellego:	intellexisse
pervenerit:	perveniebatis
intendit:	intende
videat:	vidissemus
fateatur:	fatebuntur

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1.

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

miserius, ferociores, bellorum, iis, id, fore, coniurationem.

Μονάδες 7

Γ1β. «**in bellis civilibus**»: να αντικατασταθεί ο επιθετικός προσδιορισμός με δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 3

Γ1γ. «**Bellorum enim ... parta sit.**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Cicero scripsit**».

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ1.α.

miserius:	κατηγορούμενο στο «nihil» μέσω του εννοούμενου συνδετικού ρήματος «est»
ferociores:	κατηγορούμενο στο αντικείμενο «victores» του ρήματος «reddit» (απόλυτη σύγκριση)
bellorum:	γενική υποκειμενική στο «exitus»
iis:	αντικείμενο στο «obsequatur» (ob + δοτική)
id:	υποκείμενο του απαρεμφάτου «factum esse», ετεροπροσωπία
fore:	αντικείμενο στο ρήμα «intellego», ειδικό απαρέμφατο (υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το «neminem», ετεροπροσωπία)
coniurationem:	υποκείμενο του απαρεμφάτου «esse factam», ετεροπροσωπία

Γ1.β.

«in bellis, quae civilia sunt»

Γ1.γ.

Cicero scripsit bellorum civilium exitus tales esse semper, ut non solum ea fierent, quae vellet victor, sed etiam ut victor obsequeretur iis (ή: illis), quorum auxilio victoria parta esset.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2α. «**etiamsi natura tales non sint**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «**quae velit victor**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε το συντακτικό της ρόλο (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2γ. «**Nunc intellego ... stultum fore**»: να εντοπίσετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο (μονάδα 1), να τον μετατρέψετε σε ανεξάρτητο (μονάδες 4), να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του (μονάδα 1) και να σχηματίσετε υποθετικό λόγο που να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 8

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ2α. **etiamsi natura tales non sint**: δευτερεύουσα παραχώρητική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της παραχώρησης στο ρήμα «cogantur». Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο «etiamsi», εκφέρεται με υποτακτική, γιατί δηλώνει μια υποθετική κατάσταση που, και αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης, ενεστώτα («non sint»), γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο («cogantur») και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2β. **quae velit victor**: δευτερεύουσα (επιθετική) αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο «ea». Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία «quae», εκφέρεται με υποτακτική (λόγω έλξης από το «fiant») ενεστώτα, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου («sunt») και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Γ2γ. **Si iste in Manliana castra pervenerit**: δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, εξαρτημένος υποθετικός λόγος από το ρήμα «intellego». Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο «si» επειδή είναι καταφατική.

Υπόθεση: si iste in Manliana castra pervenerit (υποτακτική παρακειμένου)

Απόδοση: neminem tam stultum fore (απαρέμφατο μέλλοντα)

Ανεξάρτητος υποθετικός λόγος:

Υπόθεση: si iste in Manliana castra pervenerit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα)

Απόδοση: nemo tam stultus erit (οριστική μέλλοντα)

Δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο μέλλον.

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν-μέλλον:

Υπόθεση: si iste in Manliana castra perveniat

Απόδοση: nemo tam stultus sit

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα διακρίνονται για την διαβαθμισμένη δυσκολία τους. Τα ζητούμενα της γραμματικής καλύπτουν όλο το φάσμα της γραμματικής. Τα ζητούμενα του συντακτικού είναι αρκετά απαιτητικά, αφού περιλαμβάνουν αρκετές μετασχηματιστικές ασκήσεις. Όλα τα ζητούμενα είναι προσπελάσιμα από υποψηφίους με γνωστική επάρκεια και συστηματική προετοιμασία.